

Jak vypadá transformovaná domácnost

25.6.2025 - | Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

MŠMT ve spolupráci s MPSV připravilo:

stručný přehled základních charakteristik toho, jak rodinné prostředí v transformované domácnosti

Níže uvedené vybrané charakteristiky rodinného prostředí mohou posloužit jako vodítka v průběhu transformace samotným dětským domovům, jejich zřizovatelům i diagnostickým ústavům odpovědným za metodické vedení dětských domovů.

Současně jsou relevantní pro inspekční činnost vykonávanou dětskými domovy Českou školní inspekci, případně pro Státní zastupitelství vykonávající dozorovou činnost v zařízeních.

Jak poznat rodinné prostředí v transformované domácnosti?

1. Domácnost funguje na rodinných principech, které vychází z potřeb jejích členů (zejména potřeba individuálního přístupu, stabilního prostředí, uplatňování principů participace, potřeba bezpečí vylučující situace ohrožující důstojnost členů domácnosti).
2. Každé dítě v domácnosti má prostor pro individualizovanou péči (čas jeden na jednoho).
3. Pracovníci domácnosti jednají s dítětem partnersky. Pracovníci domácnosti jsou v přístupu k dítěti jednotní.
4. Složení pracovníků domácnosti je stabilní, kromě běžných personálních změn a zastupování v náhlé nepřítomnosti.
5. Domácnost je v bytě nebo domě v zástavbě, která umožňuje využívat běžnou občanskou vybavenost (veřejná doprava, zdravotní a jiné služby, školy, kulturní zařízení, volnočasové aktivity) a je tedy dobře dostupná. Nejde o účelovou budovu a z jejího označení není zřejmé, že jde o pobytovou službu.
6. V jednom domě je ideálně jedna (maximálně dvě) domácnosti.
7. V domácnosti je počet a typ místností jako v běžném bytě (nejsou zde „ústavní“ místnosti např. kancelář, sklad pro prádlo, návštěvní místnost, WC výlučně pro zaměstnance apod.).
8. Vybavení domácnosti je osobité, praktické, odpovídá výběru a potřebám ubytovaných dětí a pracovníků. Děti jsou přirozeně zapojovány do zařizování, výzdoby i uspořádání domácnosti. Chod domácnosti není řízen centrálním řádem, ale pravidla domácnosti vycházejí ze situace a potřeb jejích obyvatel.
9. Provoz domácnosti je zajištěn členy domácnosti. Pro stravování, nákup potravin, praní prádla, úklid apod. nejsou využívány centrální provozy instituce (dítě se nestravuje ve školní jídelně při zařízení), ale běžné komunitní zdroje.
10. Děti mají své osobní věci uloženy u sebe (oblečení, vybavení, knihy, hračky apod.), věci jsou bez inventárního označení.
11. V domácnosti není vyvěšený domácí řád nebo návštěvní kniha či zveřejňovány pro děti citlivé informace o jejich osobě.
12. Návštěvy blízkých osob (členů rodiny, kamarádů atd.) se neřídí návštěvním řádem, ale vzájemnou domluvou. Dítě je zapojováno do plánování návštěv (místo, čas, průběh) s ohledem na ostatní členy domácnosti.
13. Děti i pracovníci mají přístup do všech prostor domácnosti. Zároveň má domácnost soukromé a společné prostory, které jsou užívány s respektem k soukromí všech jejích členů. Také je možné mít uzamykatelné některé části nábytku, a to s ohledem na bezpečí dětí (např. chemikálie) či ochranu informací o jejich osobě (spisová dokumentace).

<https://msmt.gov.cz/vzdelavani/socialni-programy/jak-vypada-transformovana-domacnost>